

Cod întrebare:	MMP_64	Nr. înreg. MMP	Nr. 161375/DM/29.03.2011 Prin posta nr. 72823/28.03.2011
Nume	Andreea Chifan Secretar al Consiliului Director Fundatia Culturala Rosia Montana		

Contestatie si Raspuns

Fundația Culturală Roșia Montană (FCRM) se opune eliberării avizului de mediu din partea Ministerului Mediului și Pădurilor, pentru proiectul minier al companiei S. C. Roșia Montană Gold Corporation (RMGC) din următoarele motive:

Proiectul încalcă Legea Minelor, nr. 85 din martie 2003, art 11, alin. 1, potrivit căruia Efectuarea de activități miniere pe terenurile pe care sunt amplasate monumente istorice, culturale, religioase, situri arheologice de interes deosebit, rezervații naturale,....., precum și instituirea dreptului de servitute pentru activități miniere pe astfel de terenuri sunt strict interzise" Mai departe, la. art 11 alin. -2» se adaugă: „Excepțiile de la prevederile alin. 1 se stabilesc prin hotărâre a guvernului. cu avizul autorităților competente în domeniu și cu stabilirea de despăgubiri și alte măsuri compensatorii." Or, cum Roșia Montană a fost declarată prin Legea 5/2000 monument de valoare excepțională, săpăturile preventive nu trebuiau să continue fără ca guvernul României să fi clamat interesul național în această investiție.

Toate activitățile pe care SC Roșia Montană Gold Corporation SA (RMGC) le desfășoară și le va desfășura pentru implementarea proiectului minier respectă si vor respecta in continuare prevederile legale în vigoare.

În acest sens, menționăm că activitățile desfășurate în legatură cu patrimoniul cultural al zonei Roșia Montană au fost derulate în conformitate cu legislația aplicabilă în vigoare, din care cităm:

- Ordonanta Guvernului nr. 43/2000 privind protecția patrimoniului arheologic și declararea unor situri arheologice ca zone de interes național, republicată, cu modificările și completările ulterioare
- Legea nr. 422/2001 privind protejarea monumentelor istorice, republicată, cu modificările și completările ulterioare
- Legea nr. 182/2000 privind protejarea patrimoniului cultural național mobil, republicată, cu modificările și completările ulterioare
- Legea nr. 311/2003 – Legea muzeelor și colecțiilor publice, republicată, cu modificările și completările ulterioare

La acestea se adaugă și alte reglementări precum:

- Reglementările ICOMOS
- Principiile Ecuator
- Politica Operațională a Băncii Mondiale 11.03 etc

Așa cum vom arăta pe scurt mai jos, RMGC a avut în vedere ca, prin implementarea proiectului minier, patrimoniul cultural să fie protejat și pus în valoare, contribuind semnificativ la dezvoltarea zonei.

În ceea ce privește galeriile miniere istorice datând din epoca romană descoperite în sectoarele miniere Cătălina Monulești și Păru Carpeni, în planurile RMGC sunt prevăzute ample lucrări de redeschidere, consolidare și amenajare care să permită conservarea lor in situ și amenajarea lor pentru un circuit public de vizitare. Această decizie a luat în considerare valoarea și semnificația vestigiilor arheologice excepționale păstrate în aceste galerii, respectiv instalații romane din lemn realizate în epoca romană pentru evacuarea apelor de mină (așa-numitele „roți romane”). În același timp, galeria Cătălina Monulești are faima de a fi cea în care – la mijlocul secolului al XIX-lea – a fost descoperit cel mai semnificativ lot de tăblițe cerate (conform surselor de arhivă istorică fiind vorba de 11 piese, dintr-un total cunoscut până astăzi de 32 de astfel de artefacte).

Pentru mai multe detalii cu privire la impactul potential al proiectului asupra patrimoniului, precum si la măsurile propuse de catre RMGC pentru conservarea si punerea in valoare a acestuia, a se consulta

capitolul 4.9, notele explicative la acesta, planurile de management M, precum si anexe, aflate pe site-ul oficial al RMGC.

Planul M – Planurile de Management pentru Patrimoniul cultural descriu proiectele si programele propuse pentru cercetarea, conservarea si restaurarea valorilor de patrimoniu din zona Roșia Montană, în contextul implementării proiectului minier, precum si masurile de minimizare a impactului si de implicare a comunitatii locale si științifice/academice in transformarea acestora într-o resursa economica viabila a comunitatii locale.

Menționăm că, așa cum am arătat în capitolul 4.9 din Raportul EIM, toate cercetările arheologice preventive au fost desfășurate în baza unui plan anual de cercetare, avizat de către Comisia Națională de Arheologie, respectiv a autorizațiilor de cercetare / evaluare emise anual de Ministerul Culturii și Patrimoniului Național, în conformitate cu prevederile legale aplicabile în asemenea situații. La finalizarea cercetărilor în diferite perimetre identificate anterior ca având potențial arheologic, în baza rezultatelor înregistrate de arheologi fie s-a luat decizia parcurgerii procedurii de descărcare de sarcină arheologică, fie cea de conservare *in situ* a vestigiilor. Asemenea opțiuni au avut la bază o analiză complexă legată de starea de conservare, caracteristicile și semnificația vestigiilor, gradul lor de unicitate etc.

În ceea ce privește siturile arheologice și monumentele istorice, a fost întreprinsă o cercetare prealabilă complexă și detaliată cu privire la natura, caracteristicile și distribuția acestor componente de patrimoniu cultural imobil. În baza rezultatelor acestor cercetări au fost elaborate documentații de specialitate fie pentru instituirea unor zone protejate (cuprinzând deopotrivă monumente istorice și vestigii arheologice), dar și pentru parcurgerea procedurii de descărcare de sarcină arheologică. În ceea ce privește documentațiile de urbanism necesare au fost întocmite documentații de tip PUG, PUZ și PUZ-CP care au fost supuse avizării de către instituțiile și organismele publice abilitate.

Precizăm că RMGC nu va nesocoti, in nici un caz, prevederile legale privind protecția și conservarea patrimoniului cultural, din contra, va aplica planurile și programele pe care si le-a asumat prin proiect pentru protejarea si punerea in valoare a acestuia. In plus mentionăm că RMGC deține in prezent licenta de concesiune pentru exploatare nr. 47/1999 pentru exploatarea minereurilor auro-argentifere din perimetrul Roșia Montană, județul Alba, licență aprobată prin hotărâre a Guvernului.

Proiectul încalcă legislația europeană, de pildă Convenția Europeană pentru Protecția Patrimoniului Arheologic de la La Valletta 1992, pe care România a semnat-o și care prevede "a se dispune măsuri susceptibile de a favoriza conservarea integrală a ansamblurilor istorice și a patrimoniului mobilier al acestora, prin menținerea integrității întregului ansamblu si prin înscrierea în inventar a bunurilor descoperite".

Proiectul RMGC respectă în totalitate prevederile legislative atât din România cât și cele din Uniunea Europeană.

În ceea ce privește Convenția La Valletta (1992), menționăm faptul că întregul program de cercetare prealabilă a patrimoniului arheologic din zona Roșia Montană s-a subsumat cadrului specific de operare definit de acest document normativ european. Convenția amintită statuează principiul „polluter pays”, definind tocmai mecanismele generale prin care impactul potențial de mediu asupra unor vestigii arheologice poate fi atenuat / compensat prin măsuri de minimizare. O atare abordare este reprezentată de strategia referitoare la construirea, cu fonduri asigurate de investitorul privat în conformitate cu principiul amintit (cf. art. 6 al Convenției Valletta), unui muzeu modern, îmbinând teoretic și practic caracteristicile unui muzeu de sit, cu cele ale unui muzeu tematic dedicat istoriei mineritului la Roșia Montană și în zonele învecinate.

Convenția La Valeta are drept linie directoare reglementarea neepuizării resursei arheologice prin cercetare exhaustivă și drepturile generațiilor tinere și viitoare de a efectua cercetări arheologice. Deasemenea Convenția la Valetta recunoaște și promovează inovațiile și posibilele evoluții tehnice precum și creșterea nivelului cunoașterii științifice a resurselor umane, lucru ce va putea duce la obținerea de informații și interpretări mult mai complete ale datelor arheologice în viitor. În acest sens, la Rosia Montana au fost create zone protejate ce vor permite cercetarea arheologica si valorificarea

stintifica a datelor în viitor după cum urmează:

-Zona Protejată Carpeni – locuințe romane la suprafața și galerii romane cu sisteme pentru evacuarea apelor subterane din lemn

-Fortificația medievală de la Balmoșesti

- Zona Protejată a Monumentului funerar de la Tau Gauri

-Zona Protejată Piatra Corbui

-Zona exclusă din Proiectul minier și protejată de la Jig-Vaidoia

-Zona protejată a Centrului Istoric Roșia Montană cu sistemul complex de galerii Catalina Monulești și posibile amenajări la suprafața

Zone precum Carpeni, Catalina Monulești sau Piatra Corbului au fost de asemenea înscrise în Lista Monumentelor Istorice, crescând astfel zestrea culturală a României.

În acest fel, Proiectul Minier Roșia Montană respectă în totalitate atât reglementările naționale cât și cele internaționale în ceea ce privește moștenirea culturală.

Proiectul încalcă litera și spiritul legii 378/2001, conform căreia beneficiarul este obligat să finanțeze săpătura preventivă, iar arheologii să acorde descărcarea arheologică numai dacă este cazul. Prin urmare, indiferent de suma investită în săpătura preventivă, descărcarea de sarcină arheologică trebuie să se facă în mod corect față de monument. Or, nu a fost cazul Deildă, în anii 2001-2002 au fost cercetate arheologic 2,2 ha (Ion Oprea, Alburnus Maior 1, București 2003, p. 8), dar actul de descărcare arheologică a fost emis pentru 1100 ha

În accepțiunea legii descărcarea de sarcină arheologică constituie procedura prin care se confirmă că un teren în care a fost evidențiat patrimoniu arheologic poate fi redat activităților umane curente (art. 5, alin. (2) din Ordonanța Guvernului Nr. 43/2000). În baza prevederilor art. 7, lit. a) din Ordonanța Guvernului nr. 43/2000, ulterior compentată și modificată, investitorul are obligația să finanțeze „stabilirea, prin studiul de fezabilitate al investiției și prin proiectul tehnic, a măsurilor ce urmează să fie detaliate și a necesarului de fonduri pentru cercetarea preventivă sau supravegherea arheologică, după caz, și protejarea patrimoniului arheologic sau, după caz, descărcarea de sarcină arheologică a zonei afectate de lucrări și aplicarea acestor măsuri.” Acesta este cadrul juridic general în temeiul căruia, începând cu anul 2001, ca urmare a rezultatelor cercetărilor arheologice de salvare (devenite începând cu anul 2003 preventive) și a recomandărilor specialiștilor, s-a aplicat procedura de descărcare de sarcină arheologică.

Se adaugă și observația potrivit căreia începând cu anul 2006, Legea 258/2006 specifică (art. 2, paragraf 7, lit. b, c, g) faptul că etapele de diagnostic, săpătură sau supraveghere arheologică pot fi necesare într-o serie de cazuri, inclusiv ca parte a unui studiu de impact asupra mediului (în condițiile prevăzute de legislația privind protecția mediului), ca urmare a unei preconizate intervenții asupra solului, care poate reprezenta o amenințare pentru potențialul arheologic al unei zone delimitate sau al unui sit arheologic, respectiv în cazul elaborării de planuri investiționale și de dezvoltare inițiate la nivel privat, local, regional, național sau internațional.

De asemenea, conform prevederilor Legii 422/2001, așa cum a fost modificată și completată ulterior, declararea monumentelor istorice este declanșată din oficiu în caz de descărcare de sarcină arheologică, în cazul siturilor arheologice, conform avizului Comisiei Naționale de Arheologie

În acest context, este important de subliniat faptul că de la bun început cercetările arheologice de teren de la Roșia Montană, începând cu anul 2001, au fost cercetări de salvare sau cu caracter preventiv, subsumate unei abordări metodologice de tipul salvagardare prin studiu.

În baza analizei rezultatelor acestor cercetări, s-a putut decide și se va putea decide și în viitor, de către autoritățile abilitate și cu competență în domeniu, aplicarea sau nu a procedurii de descărcare de sarcină arheologică și deci implicit a procedurii de declarare din lista monumentelor istorice.

Astfel, din perspectiva prevederilor legale aplicabile, orice proiect de dezvoltare industrială – și nu numai – în cuprinsul localității Roșia Montană se poate materializa doar după efectuarea unor cercetări arheologice preventive – de suprafață și subteran, după caz – care să ofere date exhaustive asupra siturilor arheologice din acest areal.

Pornind de la acest principiu, până în prezent au fost efectuate cercetări arheologice preventive în marea majoritate a perimetrelor pe care se intenționează dezvoltarea proiectului minier propus de RMGC.

. Astfel în perioada 2001–2006 s-au desfășurat la Roșia Montană ample cercetări arheologice preventive, în baza rezultatelor acestora obținându-se descărcarea de sarcină arheologică sau impunându-se măsurile necesare pentru conservarea și protejarea *in situ* a anumitor zone unde au fost descoperite vestigii cu semnificație aparte, aflate într-o bună stare de conservare.

Ca o măsură suplimentară, a fost avută în vedere elaborarea Protocolului Pentru Descoperiri Întâmplătoare (PPDI). Astfel, PPDI este o componentă esențială a Planului de Management pentru Patrimoniul Cultural, și prezintă modul în care RMGC va asigura identificarea și gestionarea adecvată a vestigiilor arheologice ce pot fi descoperite accidental de-a lungul perioadei de existență a Proiectului.

PPDI a fost conceput de către instituții românești și străine cu expertiză în domeniu, fiind primul document de acest tip din România. Acest prim cadru de lucru, propus prin acest document, va trebui să fie agreat cu autoritățile competente și dezvoltat în forma unui manual operațional ce va fi implementat în contextul avizării favorabile a proiectului minier. Activitățile specifice ale Proiectului, care pot ocaziona descoperirea întâmplătoare a unor valori arheologice, sunt legate de exploatarea în carieră, de construirea drumurilor și a altor elemente de infrastructură, de decopertări etc. În cursul efectuării tuturor operațiunilor de decopertare pentru executarea lucrărilor de construcție (inclusiv cu privire la iazul de decantare, zonele de haldare etc.) va fi asigurată permanent supravegherea arheologică pentru a preveni orice potențială afectare a resurselor arheologice.

Primul pas în prevenirea unor astfel de situații a fost efectuarea unui amplu studiu de condiții inițiale, în contextul căruia au fost investigate prealabil din punct de vedere arheologic zonele situate sub amprenta Proiectului.

Studiile de condiții inițiale și cercetările arheologice preventive au identificat zonele cu potențial arheologic. În baza rezultatelor acestor cercetări, PPDI deține un rol important în ansamblul procedurii de evaluare și monitorizare a impactului de mediu.

Modul de abordare specific în cazul descoperirilor întâmplătoare va fi determinat de natura acestora, în toate cazurile urmând a fi prompt anunțate autoritățile competente, luându-se toate măsurile de delimitare a zonei și de suspendare a activității prevăzute de Ordonanța Guvernului nr. 43/2000 privind protecția patrimoniului arheologic și declararea unor situri arheologice ca zone de interes național, astfel cum a fost modificată și completată. Cu consultarea și în colaborare cu echipa arheologică de supraveghere, RMGC va dezvolta proceduri de operare standard pentru efectuarea de stagii de instruire trimestriale pentru operatori, maiștrii și supraveghetori.

Cercetarea arheologică preventivă din perimetrul de dezvoltare a proiectului minier Roșia Montană s-a desfășurat prin tehnicile specifice, respectiv sondarea tuturor zonelor accesibile și, în același timp, propice locuirii umane, ținându-se cont de informații bibliografice și de observațiile făcute în cursul campaniilor periegetice, de studiile geofizice și analizele zborurilor fotogrametrice. Dezvoltarea în suprafață a cercetărilor s-a produs acolo unde realitățile arheologice au impus-o. La Roșia Montană cercetările arheologice au fost efectuate pe zone ample, având un caracter exhaustiv în zonele cu potențial arheologic. ASTFEL, TOATE PERIMETRELE PENTRU CARE S-A APLICAT PROCEDURA DE DESCĂRCARE DE SARCINĂ ARHEOLOGICĂ AU FOST CERCETATE. Toate cercetările au fost realizate conform prevederilor legale în vigoare, respectiv cele stabilite prin OMCC nr. 2392 din 06.09.2004 privind instituirea de către Ministerului Culturii și Cultelor a Standardelor și Procedurilor Arheologice.

Trebuie subliniat că acest tip de cercetare – cunoscută sub denumirea de cercetare arheologică preventivă / de salvare / contractuală - se face însă, peste tot în lume, în conexiune cu interesul economic pentru anumite zone, iar costurile acesteia, ca și costurile de punere în valoare și întreținere a zonelor păstrate sunt asigurate de cei care fac investiția, realizându-se un parteneriat public–privat în sensul protejării patrimoniului cultural, conform prevederilor Convenției europene de la Malta (1992) cu privire la protejarea patrimoniului arheologic¹.

¹ Textul convenției este disponibil la adresa

web <http://conventions.coe.int/Treaty/Commun/QueVoulezVous.asp?NT=143&CM=8&DF=7/6/2006&CL=ENG>

RMGC a asigurat – conform prevederilor legale în vigoare în România – resursele financiare necesare pentru evaluarea și studierea acestor tipuri de vestigii arheologice. Respectând opiniile și concluziile cercetătorilor, care au efectuat aceste studii, și deciziile autorităților competente – Ministerul Culturii și Cultelor - Comisia Națională de Arheologie, respectiv Comisia Națională a Monumentelor Istorice, compania nu a făcut decât să asigure o serie de cheltuieli materiale – dotări, echipamente de lucru și de protecția muncii, cheltuieli cu forța de muncă, conform prevederilor legale.

Noțiunea de cercetare arheologică nu presupune numai efectuarea de săpături arheologice propriu-zise. Acest tip de cercetare se realizează prin mijloace specifice și metodologii adaptate realităților unui anumit sit. În cazul nostru, la Roșia Montană, acestea au constatat în:

- Studii de arhivă
- Perieghetă și evaluare de teren; sondaje arheologice
- Survol aerian și interpretare aerofoto; imagine satelitară de mare rezoluție
- Studii de arheologie minieră, topografie subterană și modelare 3D
- Studii de geofizică
- Cercetări arheologice ample în zonele cu potențial arheologic identificat – efectuarea de săpături arheologice propriu-zise
- Studii interdisciplinare – sedimentologie, arheozoologie, palinologie comparată, arheometalurgie, geologie, mineralogie
- Datare radiocarbon și dendrocronologică
- Înregistrarea cercetărilor și a rezultatelor acestora într-o bază de date integrată
- Topografie arheologică în format clasic și digital și elaborarea proiectului GIS; realizarea arhivei foto – clasică și digitală
- Restaurarea artefactelor
- Inventarierea și catalogarea digitală a artefactelor
- Studii de specialitate pentru valorificarea rezultatelor cercetărilor - publicarea de volume științifice, expoziții, sit Web etc.

Toate cercetările arheologice cu caracter preventiv desfășurate la Roșia Montană începând cu anul 2000 și până în prezent au fost realizate în cadrul unui program complex de cercetare, fiind emise, în conformitate cu prevederile legale, autorizații de săpătură arheologică preventivă. Cercetările arheologice au fost coordonate, din punct de vedere științific de către Muzeul Național de Istorie a României, la derularea acestora participând un număr de 21 de instituții de specialitate românești și 3 din străinătate. Toate cercetările au fost efectuate conform prevederilor legale în vigoare. Cercetările derulate în fiecare campanie arheologică sunt autorizate de către MCC în baza planului anual de cercetare arheologică aprobat de către Comisia Națională de Arheologie.

Conform legislației române în vigoare (respectiv OMCC nr. 2392 din 06.09.2004 privind instituirea de către MCC a Standardelor și Procedurilor Arheologice), autorii cercetării nu sunt abilitați să acorde descărcarea de sarcină arheologică. În urma procesului complex de cercetare, se întocmește o documentație exhaustivă a zonei investigate, care cuprinde propunerile arheologilor, iar după consultarea acesteia Comisia Națională de Arheologie recomandă sau nu, după caz, eliberarea certificatului către Ministerul Culturii și Cultelor.

Pentru detalii privind cadrul legislativ și obligațiile care îi revin titularului de proiect prin conformare la prevederile legale vă rugăm să consultați anexa intitulată „Informații cu privire la patrimoniul cultural al Roșiei Montane și gestionarea acestuia”. În același context pot fi găsite informații suplimentare privind cercetările efectuate în cadrul Programului Național de Cercetare „Alburnus Maior” în perioada 2001-2006. Harta 4.9.5. și 4.9.5f din cadrul Capitolul 4 – Impactul potențial din cadrul Raportului EIM, subcapitolul 4.9. se referă la locația exactă a siturilor arheologice așa cum au fost acestea delimitate de către specialiștii arheologi în baza rezultatelor cercetărilor efectuate. Zona cercetată este mult mai amplă, ceea ce se poate lesne distinge din consultarea materialului auxiliar atașat. Pentru informațiile privind situl de la Tăul Corna vezi fișa de sit arheologic din Studiul de condiții inițiale asupra patrimoniului cultural din cadrul Raportului SIM, respectiv Anexa I - Fișe de evidență arheologică a siturilor identificate la Roșia Montană, fișa de sit nr. 12.

Astfel, harta 4.9.5. nu prezintă zonele din perimetrul comunei Roșia Montană pentru care au fost obținute certificate de descărcare de sarcină arheologică. Zona de la Tăul Cornei a fost descărcată de sarcină arheologică la sfârșitul anului 2002, perimetrul descărcat fiind identificat prin coordonate STEREO 70. Certificatul de descărcare de sarcină arheologică a fost emis de către Ministerul Culturii și

Cultelor în urma rezultatelor cercetărilor arheologice din Valea Cornei și de la Tăul Corna și a analizării documentațiilor de specialitate de către Comisia Națională de Arheologie.

Cercetările perieghetice din 2001-2002 au pus în evidență urme de locuire din perioada modernă și contemporană pe Valea Cornei, iar cercetările de teren din anul 2002 (perioada mai-iulie) au surprins anumite aspecte ale locuirii și activității miniere existente aici în epocile menționate. Astfel, au fost supuse investigațiilor arheologice 55 de proprietăți particulare și trei terenuri comunale, unitățile de cercetare arheologică însumând 119 secțiuni (de diferite dimensiuni). Din cele 119 secțiuni deschise, în 18 dintre ele au fost surprinse intervenții antropice sigure, în 34 materialul arheologic recoltat este cel mai probabil rulat, în timp ce în celelalte 67 nu au fost observate nici un fel de intervenții antropice. În ceea ce privește urmele antropice semnalate, menționăm că acestea constau în fundația unei locuințe sau a unui sălaș, o instalație de captare a apei, o groapă de stins var și trei instalații de tip șteamp. Ca măsură specifică de minimizare a impactului potențial asupra patrimoniului arheologic a fost prevăzută atât în faza de construcție, cât și cea de operare, procedura de supraveghere arheologică, în conformitate cu prevederile legale. Astfel, va fi implementat și protocolul pentru descoperiri întâmplătoare ulterioare pentru identificarea, documentarea și conservarea artefactelor și structurilor arheologice ce pot fi identificate în cursul fazelor de construcție. Operațiunile de decopertare a solului (incluzând deschiderea treptelor de carieră) vor fi supravegheate de arheologi calificați și activitățile de construcție vor fi realizate în conformitate cu prevederile protocolului pentru descoperiri întâmplătoare ulterioare

În Muntele Cârnic, unul dintre cei patru munți care urmează să fie sacrificați, au fost descoperiți 70 km de galerii, între care 7 km de galerii romane, de o frumusețe și o complexitate unică. Certificatul de descărcare arheologică pentru Muntele Cârnic a fost anulat prin sentință judecătorească definitivă și irevocabilă (Decizia nr. 4607/9.12.2008, a Înaltei Curți de Casație și Justiție, dosar 434/2006). Conform Listei Monumentelor Istorice (LMI 2010), republicată în Monitorul Oficial din 1.10.2010, Muntele Cârnic deține din nou statutul de monument istoric, fiind deci protejat prin lege împotriva oricărei agresiuni.

Referitor la Zona Cârnic, menționăm, așa cum am arătat în Studiul de condiții inițiale asupra patrimoniului cultural că toate cercetările arheologice cu caracter preventiv desfășurate la Roșia Montană începând cu anul 2001 și până în 2006 au fost realizate în cadrul unui program complex de cercetare – Programul Național de Cercetare Alburnus Maior, fiind emise, în conformitate cu prevederile legale, autorizații de săpătură arheologică preventivă. Cercetările arheologice din cadrul acestui amplu program au fost coordonate, din punct de vedere științific, de către Muzeul Național de Istorie a României, la derularea acestora participând un număr de 21 de instituții de specialitate românești și 3 din străinătate. Toate cercetările au fost efectuate conform prevederilor legale în vigoare, RMGC asigurând – potrivit legii – resursele financiare necesare pentru evaluarea și studierea vestigiilor arheologice. În ceea ce privește masivul Cârnic, menționăm că Ministerul Culturii și Patrimoniului Național –Direcția Județeană Pentru Cultură și Patrimoniu Național Alba a emis Certificatul de descărcare de sarcină arheologică nr. 9 din 14.07.2011 prin care s-a realizat descărcarea de sarcină arheologică pentru o parte din masivul Cârnic.

Proiectul, care urmează a se desfășura pe parcursul a 15-20 de ani, contravine principiului dezvoltării durabile, adoptat ca obiectiv politic al Uniunii Europene, începând cu anul 1997, prin includerea sa în Tratatul de la Maastricht

Considerăm că Proiectul RMGC este pe deplin sustenabil, fiind avute în vedere toate aspectele și implicațiile pe care acesta le-ar produce, atât direct, cât și indirect asupra comunității locale. Astfel, prezentăm mai jos motivele pentru care susținem că Proiectul este sustenabil

Planurile de acțiune și de management din cuprinsul Raportului EIM se raportează la standardele stabilite de Principiile Equator (în special Principiul 2, referitor la atingerea performanței economice a proiectelor de dezvoltare, prin continuă îmbunătățire a performanței sociale și de mediu a acestora; obligația de a aborda sistematic și integrat Evaluarea și Managementul Impactului Social și de Mediu), Standardele Grupului Băncii Mondiale și ale International Finance Corporation (IFC), referitoare la *condițiile sustenabilității în proiecte cu impact social și de mediu*. Aceste standarde se referă în esență la: contribuția proiectelor de acest tip la dezvoltarea durabilă a zonelor de operare în mod integrat cu eforturile celorlalți actori implicați în dezvoltarea durabilă; obligația operatorilor de a consulta și implica

părțile interesate, cu accent pe creșterea capacității comunității de a-și proiecta dezvoltarea și de a implementa programe de dezvoltare; obligația de a respecta drepturile omului și de a planifica gestionarea impactului negativ prin proiecte de dezvoltare durabilă; elaborarea de politici de dezvoltare durabilă trebuie să fie fundamentată pe date socio-economice relevante și constant actualizate, iar progresele trebuie să fie monitorizate și raportate. Proiectul minier Roșia Montană reprezintă o proiecție de dezvoltare durabilă a zonei Roșia Montană pornind de la potențialul existent și propunându-și îmbunătățirea acestuia la finalul exploatarei în mod integrat - incluzând toate cele 3 dimensiuni ale dezvoltării durabile: mediu, economie, societate. Planul de dezvoltare durabilă a comunității depus de RMGC în cadrul Raportului EIM stabilește cadrul general și principiile de bază ale implicării RMGC pe parcursul derulării Proiectului în procesul de dezvoltare durabilă a comunității și zonei mai largi Roșia Montană. RMGC a propus, pornind de la acest cadru general, programe, măsuri și acțiuni concrete în versiunea actualizată a Planului de Acțiune pentru Dezvoltare Durabilă, incluzând rezultatul consultărilor cu părțile interesate.

Așa cum am arătat pe larg în Notele explicative la capitolul 9 „Rezumat fără caracter tehnic”, Proiectul Roșia Montană va aduce multiple beneficii pentru România, în diverse domenii.

Componenta minieră a Proiectului

Dezvoltarea Proiectului va induce beneficii economice directe și indirecte, după cum urmează:

- în cei 16 ani de exploatare a minei se așteaptă ca Proiectul să genereze venituri totale din vânzarea aurului și argintului de aproximativ 7,5 miliarde USD, calculate la un preț de 900 USD/uncie pentru aur și 12,50 USD/uncie pentru argint.
- în această perioadă contribuția directă la veniturile statului (inclusiv impozite, redevențe, taxe și dividende) este estimată la 1,72 miliarde USD.
- costurile de construcție asociate cu primii ani ai Proiectului, plus cheltuielile RMGC din perioada de exploatare și închidere vor genera în total suma de 1,96 miliarde USD reprezentând noi cheltuieli directe cu bunuri și servicii în România, pe întreaga durată de viață a Proiectului.
- incluzând și cheltuielile cu forța de muncă, efectele directe ale Proiectului vor adăuga 4 miliarde USD în economia românească. Această sumă este echivalentul a 53% din veniturile totale anticipate ale Proiectului.

Pe lângă impactul direct al Proiectului, mina va genera efecte constând în cheltuieli indirecte și induse substanțiale. Acestea sunt cheltuieli suplimentare, ce vor fi generate de cheltuielile directe descrise mai sus, care nu ar exista dacă mina nu ar fi construită și exploatată. Analizând Proiectul din punct de vedere al impactului său asupra PIB-ului României și luând în calcul atât beneficiile directe, cât și cele indirecte și induse ale Proiectului, rapoartele elaborate de Oxford Policy Management (OPM) și James Otto (Decembrie 2009) estimează că Proiectul Roșia Montană poate avea un impact în PIB-ul României de aproximativ 0.5% pe an sau echivalentul a 19 miliarde USD pe durata celor 18 ani aferenți perioadei de construcție și operare a Proiectului.

Proiectul va avea o contribuție majoră și la Investițiile Străine Directe (ISD) în România. Va exista un influx de capital de 440 milioane USD în anul 1 de construcție a minei și 860 milioane USD în anul 2. Aceste valori, împreună cu investițiile făcute până în prezent și cu cele ce urmează a fi făcute în faza operațională a Proiectului vor duce la o contribuție totală la ISD de 2,1 miliarde USD.

Pentru a stabili ponderea din fluxurile de bani generate de Proiect aflate apoi în beneficiul sectorului public, a fost calculată rata de impozitare efectivă (ETR – Effective Tax Rate) a Proiectului. În urma calculelor efectuate, valoarea ETR este situată între 44% și 48%, în funcție de veniturile și cheltuielile estimate (fixe, majorate cu 3% sau cu 10%). Dacă sunt adăugate și cheltuielile suplimentare de 280 milioane USD, estimate a fi utilizate de Titular în vederea construirii de rețele de infrastructură publice pe parcursul Proiectului, această valoare crește la 51-55%. Dacă se ia în calcul faptul că RMGC trebuie să investească inițial în Proiect un capital de 2 miliarde USD și dacă această investiție este mai întâi rambursată (cu o dobândă de capital de 4,25 – 4,5%), astfel încât cota statului este măsurată ca procent din valoarea generată de Proiect, rata ETR crește la 64%. Aceste valori sunt obținute din “modelul de bază” al Proiectului și ele pot varia o dată cu posibile evoluții viitoare în prețul aurului, rate mai mari sau mai mici de recuperare a mineralelor, costuri de producție variabile. Natura regimului fiscal

din România, cu cote fixe, asigură faptul că o cotă semnificativă din veniturile generate de Proiect este clar destinată bugetului public, iar interesul public este astfel asigurat și protejat de riscuri.

Pentru mediul de afaceri, Proiectul creează o serie de oportunități:

- va relansa industria minieră din România pe o bază sigură, modernă și profitabilă, oferind un precedent valoros pentru alte investiții miniere potențiale.
- poate stimula noi investiții în multe industrii furnizoare cu potențial din România. Activitățile economice din domenii precum construcții, lucrări de terasamente, transport și logistică vor beneficia de oportunități reale.
- România, cu ajutorul și impulsul dat de Proiect, poate avea o contribuție pozitivă semnificativă la atingerea obiectivului UE de asigurare a unor surse sigure și eficiente de resurse minerale.

În final, Proiectul minier va genera beneficii sociale suplimentare pentru comunitățile locale, precum și la nivel național:

- noi rețele de infrastructură locală semnificative: valoare estimată aprox. **128 milioane USD**
- ecologizarea vechilor obiective miniere abandonate, poluante: valoare estimată **37 milioane USD**
- restaurarea, întreținerea și punerea în valoare a obiectivelor de patrimoniu cultural, precum și cercetarea acestora: valoare estimată de **cel puțin 35 milioane USD**, care a fost suplimentată la **70 milioane USD**.
- noi facilități pentru comunitatea locală: valoare estimată **31 milioane USD**
- programe de educare și formare profesională pentru îmbunătățirea abilităților forței de muncă, programe și servicii comunitare în domeniile sanitar, social și cultural: valoare estimată **49 milioane USD**
- restabilirea unui **sector minier modern și profitabil**
- **stimularea industriilor conexe** Proiectului pentru care se pot dezvolta și susține și alte oportunități de piață.

Se estimează că aceste activități vor avea costuri directe, ce vor fi suportate de RMGC, **în sumă de aproximativ 300 milioane USD**. Alături de formele de impact economic direct menționate anterior, acestea vor furniza o valoare socială semnificativă pentru România. Toate aceste contribuții directe și indirecte induse prin dezvoltarea Proiectului se integrează direcțiilor de dezvoltare durabilă identificate prin strategii și planuri de acțiune pentru dezvoltarea durabilă a zonei.

Componentele ne-miniere ale Proiectului

Strategia de diversificare economică a zonei Roșia Montană

Direcțiile de dezvoltare ne-miniere propuse de RMGC a fi promovate în paralel cu derularea Proiectului sunt abordate în mod coordonat cu Strategia de dezvoltare a comunei Roșia Montană (2008-2013), precum și cu strategiile, programele și planurile de acțiune pentru dezvoltare durabilă relevante pentru zona de operare.

Aceste strategii vizează la rândul lor construcția cadrului necesar pentru diversificarea economică și de trecere progresivă de la comunități mono-dimensionale (bazate pe o singură ramură, fie mono-industriale, fie bazate numai pe agricultură) la comunități multi-dimensionale, al căror potențial este identificat și pus în valoare în mod integrat și durabil.

Așa cum am arătat pe larg în capitolul 4.8 din Raportul EIM, **cele cinci “capitaluri” ale dezvoltării durabile sunt următoarele:**

Capitalul financiar

Include: impactul asupra dezvoltării economice, administrării fiscale, taxelor și impozitelor, dat de:

- o medie de 2338 de locuri de muncă pe perioada construcției, pe parcursul a doi ani, majoritatea fiind ocupate cu forță de muncă locală;
- 842 de locuri de muncă pe perioada exploatării, pe parcursul a 16 ani, cele mai multe fiind ocupate de forță de muncă locală;
- 270 de locuri de muncă pe perioada activităților de închidere, pe parcursul a 5-7 ani, cele mai

- multe fiind ocupate cu forță de muncă locală;
- aproximativ 4200 locuri de muncă generate indirect pentru perioada construcției la nivel local și regional;
- aproximativ 2300 locuri de muncă generate indirect pentru perioada de operare la nivel local și regional;
- aproximativ 1500 locuri de muncă generate indirect pentru perioada de închidere la nivel local și regional;
- 1,75 miliarde USD, reprezentând: partea cuvenită statului din profitul realizat, impozitele pe profit, redevențe și alte taxe și impozite către autoritățile locale, regionale și naționale din România;
- 2,42 miliarde USD, reprezentând valoarea bunurilor și serviciilor procurate din România

Pentru diversificarea și dezvoltarea oportunităților economice oferite de către Proiect, RMGC cooperează, de asemenea, pe plan local, cu părțile interesate pentru demararea propriilor lor activități comerciale, prin:

- înființarea în zonă a unei instituții de micro-creditare, care să permită accesul la finanțare în condiții avantajoase;
- crearea unui centru de afaceri și incubatoare de afaceri pentru a oferi sprijin, instruire (antreprenorială, planuri de afaceri, management administrativ și fiscal etc.), consultanță juridică, financiară și administrativă, pentru a promova dezvoltarea mediului de afaceri local și regional. Acest lucru este necesar atât pentru a asigura furnizarea de bunuri și servicii necesare Proiectului, cât și pentru a încuraja spiritul întreprinzător al localnicilor, în ideea pregătirii pentru nevoile de dezvoltare durabilă de după finalizarea Proiectului.

Capitalul material

Infrastructura – incluzând clădirile, alimentarea cu energie, transportul, alimentarea cu apă și gestionarea deșeurilor:

- creșterile de venit pentru agențiile guvernamentale, de ordinul a 1 miliard USD pentru mai mult de 20 de ani (perioada de construcție - activitate de producție - închidere) vor însemna fonduri suplimentare pe care autoritățile le vor putea alocă pentru îmbunătățirea infrastructurii din comunitate;
- în urma consultărilor cu comunitatea care a dorit să se strămute din Roșia Montană, RMGC a construit cartierul La Recea din Alba Iulia și va construi noul centru administrativ al localității ce va include un nou centru civic, zone comerciale și rezidențiale. Planul de acțiune pentru strămutare și relocare conține toate detaliile acestor inițiative.

Capitalul uman

Include: sănătate și educație:

- îmbunătățirea infrastructurii de sănătate - construirea unui dispensar modern în noul centru administrativ al comunei Roșia Montană, accesibil întregii comunități; modernizarea unei aripi a spitalului din Abrud, accesibil întregii comunități;
- îmbunătățirea sistemului medical de urgență în regiune prin susținerea de parteneriate cu instituțiile abilitate;
- îmbunătățirea infrastructurii educaționale de bază - construirea unei noi școli, a unui centru civic și rezidențial;
- îmbunătățirea capitalului uman prin sport și educație pentru sănătate și mediu;
- parteneriate cu organizații de învățământ și ONG-uri referitoare la îmbunătățirea unităților de învățământ din regiune și accesul la educație.

Capitalul social

Include:

- întărirea participării comunitare, dezvoltarea mecanismelor participative de luare a deciziilor cu implicații pentru viața comunității;
- programe vizând dezvoltarea relațiilor comunitare, a coeziunii sociale, a rețelelor sociale și

- capacității instituțiilor de a le sprijini;
- preservarea patrimoniului cultural imaterial prin sprijinirea și încurajarea comunității în a participa la programe vizând menținerea vie a acestuia;
- dezvoltarea și promovarea patrimoniului cultural material din Roșia Montană atât pentru a transforma Roșia Montană într-un loc unde cetățenii să dorească să rămână, cât și în vederea creșterii capitalului de atracție turistică;
- programe de formare profesională continuă; oportunități de educație pentru adulți și de îmbunătățire a abilităților acestora, prin programe de instruire, fonduri și burse școlare, cu scopul de a crește șansele de angajare, atât direct, la RMGC, cât și indirect – RMGC este partener în Programul de Pregătire Profesională și Meserii Roșia Montană;
- îmbunătățirea infrastructurii sociale prin centre de consiliere socială; programe de asistență pentru persoane și grupuri vulnerabile, consolidarea rețelei sociale, în special în Roșia Montană – RMGC este partener în Programul vecin bun Roșia Montană, coordonat de Asociația ProRoșia – organizație non-guvernamentală locală;
- sprijin pentru organizațiile non-guvernamentale care folosesc și încurajează tinerii din zonă, pentru îmbunătățirea și sporirea potențialului comunității.

Capitalul natural

Include: peisaj, biodiversitate, calitatea apei, ecosisteme:

- măsurile incluse în planurile de management ale Proiectului și în Procedurile standard de operare pentru prevenirea accidentelor și managementul urgențelor vor avea ca rezultat atenuarea impactului asupra mediului și îmbunătățirea condițiilor de mediu, așa cum este prevăzut în Raportul EIM;
- îmbunătățirea condițiilor de mediu în scopul creșterii calității vieții în Roșia Montană;
- instruire și asistență pentru integrarea aspectelor legate de calitatea mediului în cadrul planurilor de afaceri;
- campanii de conștientizare cu privire la asigurarea măsurilor de protecție a mediului în cadrul activităților economice;
- impunerea obligației de respectare a standardelor de mediu în sarcina celor care aplică pentru acordarea de împrumuturi prin micro-finanțare, inclusiv monitorizarea măsurilor de protecție a mediului pe întreaga durată de rambursare a acestor împrumuturi;
- Codul de Conduită în Afaceri prin care se solicită furnizorilor RMGC să respecte standardele cu privire la asigurarea măsurilor de protecție a mediului.

Misiunea RMGC asupra beneficiilor sociale și economice ale Proiectului este prezentată amplu atât în Planul de dezvoltare durabilă a comunității (Planul L) cât și în Capitolul 4.8 – Mediul social și economic al Raportului EIM. În spiritul acestui angajament, RMGC a efectuat deja un program extins de consultări, constând în 1262 întâlniri individuale și interviuri, în distribuirea de chestionare prin care s-au obținut peste 500 răspunsuri, în 18 întâlniri cu grupuri centrale și 65 de dezbateri publice, pe lângă discuțiile cu autoritățile guvernamentale, cu organizațiile neguvernamentale și potențialii acționari implicați.

Observațiile publicului interesat au fost folosite pentru pregătirea planurilor de management la care se face referire în cuprinsul Raportului EIM. Sprijinul oferit dezvoltării durabile a zonei va fi derulat în cadrul unor parteneriate public-private și a altor forme de colaborare incluzând pe cât posibil toți actorii implicați în dezvoltarea durabilă locală sau regională.

Nu în ultimul rand trebuie reținut ca, ținând cont de importanța patrimoniului cultural de la Roșia Montană și de prevederile legale în vigoare, S.C. Roșia Montană Gold Corporation S.A. a alocat în perioada 2001-2010 un buget pentru cercetarea și conservarea patrimoniului cultural de peste 11 milioane USD. Mai mult decât atât, ținând cont de rezultatele cercetărilor, de opiniile specialiștilor și deciziile autorităților competente, bugetul prevăzut de către RMGC pentru cercetarea, conservarea și restaurarea patrimoniului cultural al Roșiei Montane în viitorii ani, în condițiile implementării proiectului minier, este de 25 de milioane de dolari, așa cum a fost făcut public în cuprinsul Raportului EIM (a se vedea vol. 32, Plan de management pentru patrimoniul arheologic din zona Roșia Montană, p. 78-79) și

a fost suplimentat la peste 70 milioane de dolari, din cauza întârzierilor intervenite în procedura de evaluare și a realităților identificate în ultimii ani.

Astfel, se are în vedere continuarea cercetărilor în zona Orlea, dar în special crearea unui **Muzeu modern al Mineritului** cu expoziții de **geologie, arheologie, patrimoniu industrial și etnografic**, precum și amenajarea accesului turistic în galeria **Cătălina-Monulești** și la monumentul de la **Tăul Găuri**, cât și **conservarea și restaurarea celor 41 de clădiri monument istoric și a zonei protejate Centru Istoric Roșia Montană**, precum și **reamenajarea, conservarea și reabilitarea clădirilor vernaculare din Centrul istoric al Rosiei Montane**.

Utilizarea cianurii, iazul de cianuri și de metale grele, barajul înalt de 185 m, accidentele în care au fost implicate în ultimii ani asemenea baraje în diferite colțuri ale lumii, constituie factori de risc, pe care autoritățile unui stat responsabil față de cetățenii săi trebuie să le elimine de la bun început

La Roșia Montană, sistemul iazului de decantare va fi construit în conformitate cu cele mai înalte standarde internaționale. Aceasta va fi o construcție sigură din punct de vedere ecologic pentru depozitarea permanentă a sterilelor de procesare detoxificate rezultate din procesarea minereului. Vor fi utilizate echipamente sofisticate pentru monitorizarea geotehnică precum și pentru monitorizarea nivelului apei.

Proiectul cuvetei iazului de decantare a sterilului (IDS) prevede realizarea unui strat de etanșare pentru a asigura protecția apei subterane. Concret, iazul de decantare a sterilelor de la Roșia Montană (IDS sau „iazul”) a fost proiectat astfel încât să se conformeze prevederilor Directivei UE privind protecția apelor subterane (80/68/CEE), transpusă în legislația românească prin HG 351/2005. IDS este, de asemenea, proiectat astfel încât să respecte Directiva UE privind deșeurile miniere (2006/21/CE), în conformitate cu Termenii de referință stabiliți de MMGA în luna mai 2005. Alineatele de mai jos explică modul în care iazul se conformează prevederilor acestor directive.

IDS este alcătuit dintr-o serie de componente individuale, care cuprind:

- cuveța iazului de steril;
- barajul de sterile;
- iazul secundar de colectare a infiltrațiilor;
- barajul secundar de retenție; și
- puțuri de hidroobservație / puțuri de extracție pentru monitorizarea apelor subterane, amplasate în aval de barajul secundar de retenție.

Toate aceste componente formează parte integrantă a iazului, fiind necesare pentru funcționarea acestuia la parametrii proiectați.

Directivele menționate mai sus impun ca proiectul IDS să asigure protecția apelor subterane. În cazul Proiectului Roșia Montană, această cerință este îndeplinită luând în considerare condițiile geologice favorabile (strat de fundare a cuvetei IDS, a barajului IDS și a barajului secundar de retenție constituit din șisturi cu permeabilitate redusă) și realizarea unui strat de etanșare din sol cu permeabilitate redusă (1×10^{-6} cm/sec) re-compactat, sub cuveța IDS. Pentru mai multe informații, vezi “Planul de management al iazului de decantare a sterilelor”, anexă la Capitolul 3 – „Deșeuri” al Raportului EIM.

Stratul de etanșare din sol cu permeabilitate redusă va fi în conformitate cu cele mai bune tehnici disponibile (BAT), astfel cum sunt definite de Directiva UE 96/61 (IPPC) și de Directiva UE privind deșeurile miniere. Proiectul iazului cuprinde și alte elemente de proiectare suplimentare privind protecția apelor subterane, după cum urmează:

- O diafragmă de etanșare din material cu permeabilitate redusă (1×10^{-6} cm/sec) în fundația barajului de amorsare pentru controlul infiltrațiilor;
- Un nucleu cu permeabilitate redusă (1×10^{-6} cm/sec) în barajul de amorsare pentru controlul infiltrațiilor;
- Un baraj și un iaz de colectare a infiltrațiilor sub piciorul barajului de sterile pentru colectarea și retenția debitelor de infiltrații care ajung dincolo de axul barajului;
- O serie de puțuri de monitorizare, mai jos de piciorul barajului secundar de retenție, pentru monitorizarea infiltrațiilor și pentru a asigura conformarea cu normativele în vigoare, înainte de limita iazului de steril.

Pe lângă componentele de proiectare precizate mai sus, se vor implementa măsuri operaționale specifice pentru protecția sănătății populației și a mediului. În cazul puțin probabil în care se va detecta apă poluată în puțurile de hidroobservație, mai jos de barajul secundar de retenție, aceste puțuri vor fi transformate în sonde de pompaj pentru recuperarea apei poluate și pomparea acesteia în iazul de decantare unde va fi încorporată în sistemul de recirculare a apei la uzina de procesare a minereului aparținând de Proiectul Roșia Montană, până când se revine la limitele admise de normativele în vigoare.

Riscul asociat scenariilor mai plauzibile care produc consecințe pentru mediu a fost analizat de NGI (Norwegian Geotechnical Institute). Cel mai mare pericol (probabilitate de producere) asociat unei neperformanțe plauzibile ale barajului au fost determinate ca fiind de unu la un milion de ani. Analizele lanțurilor de evenimente arată că probabilitatea de neperformanță a iazului este de circa 100 de ori mai mică decât probabilitatea de rupere a barajelor de retenție, pe baza datelor de performanță observate la barajele din întreaga lume.

Impactul fizic datorat acestor scenarii a fost estimat de experții de la seminar ca fiind o deformare a coronamentului de aproximativ 5 și 8 metri pe o lungime de coronament între 100 și 200 m. Volumul de steril evacuat a fost estimat conservativ în domeniul aproximativ de 125.000 la 250.000 m³, însoțit de o evacuare de apă contaminată de aproximativ 13.000 la 26.000 m³ într-un interval de 24 de ore

Scenariul de avariere a barajului a fost considerat pentru ultimii ani de funcționare, când în iaz se află cel mai mare volum. În primii ani de formare a iazului, analizele de pericol au arătat că toată apa care ar scăpa din baraj (din nou, cu o foarte mică probabilitate de apariție) ar fi reținută în zona dintre barajul secundar (SCD) și piciorul barajului principal și nu ar ajunge în râu.

Pe baza analizelor de pericol efectuate de NGI în cooperare cu mai mulți experți internaționali în baraje și risc, scenariile de avariere sau revărsare a barajelor în ultimii ani ai exploatării iazului ar putea duce, ca să cităm un expert în riscuri „oarecare pagube materiale și o oarecare contaminare în zona învecinată din aval de barajul principal”, dar nu mai mult de atât. Nu se vor produce inundații cu ieșire din matcă. Sterilul ar putea parcurge o distanță de câteva sute de metri mai jos de barajul principal, mult prea scurtă pentru a crea prejudicii pentru bunuri sau persoane.

Rezultatele modelării arată că va fi respectată calitatea apei în aval la nivelul standardelor pentru râuri și pentru apă potabilă, chiar în imediata vecinătate a amplasamentului. În condiții de debit scăzut, ar putea fi observată o depășire pe termen scurt a valorilor standard pe o distanță de 80 km față de amplasament. Trebuie subliniat că aceste condiții simultane de debit scăzut și breșă în baraj au o probabilitate de apariție considerabil mai scăzută, reprezentând o șansă la un milion de ani. Probabilitatea mai redusă se datorează condițiilor de debit scăzut observate statistic numai timp de 3 din 12 luni ale anului.

Riscul redus al acestui impact este din nou de mică întindere și temporar. Impactul trebuie pus în balanță cu beneficiul depoluării imediate și asumate a poluări actuale constante cu metale grele.

Scenarii modelate în raportul NGI - scenariile cele mai plauzibile

Probabilitatea ca aceste scenarii să se producă în primii 21 de ani de existență ai instalației de steril a fost calculată ca unu la un milion de ani. Aceasta înseamnă o probabilitate de unu la un milion ca o breșă majoră în baraj care să producă pagube să apară în primii 17 ani. După aceea, stabilitatea barajului se va îmbunătăți. În plus, pe măsură ce avansează diferitele faze de construcție a iazului principal, rezultatele monitorizării și cunoștințele dobândite dacă structura se comportă satisfăcător vor duce la scăderea probabilității calculate de producere a avariei, de unu la un milion. În plus, cu excepția producerii unui cutremur, pericolele sunt procese lente, iar RMGC va putea răspunde la oricare dintre pericolele depistate de programul său de monitorizare și pregătire pentru situații de urgență pentru a contracara orice pericol în curs de materializare.

Grupul de experți de la seminarul de riscuri din ianuarie 2009 din București a luat în considerare următoarele dezastre naturale: trăsnete, incendii forestiere, ploi torențiale, avalanșe, inundații, cutremure, vânturi puternice, alunecări de teren, etc. Concluzia a fost că cei mai probabili factori declanșatori de avarii în sistemul de sedimentare sunt cutremurele, ploile torențiale (urmate de inundații) și alunecările de teren. Cele mai probabile scenarii rezultate dintr-o **combinare a acestor**

fenomene (deoarece ele se pot produce simultan) prezintă o probabilitate de apariție de unu la un milion de ani.

În toate situațiile, pericolul, riscul și probabilitatea de producere nu sunt niciodată 0. Există întotdeauna o posibilitate cât de mică de apariție a unui fenomen, cu probabilitate foarte redusă sau nerealistă, ca de exemplu unu la un miliard sau trilion etc. Probabilitățile mai mici de unu la câteva milioane sunt atât de mici încât nu intră în domeniul calculelor realiste.

Este adevărat că unele amenințări, cum ar fi atacuri teroriste, prăbușirea unui avion 747 în iaz, arme ilegale, atacuri cu bombe, vandalism, sabotaj sau un război au o probabilitate de apariție mai mare decât zero. Acești factori declanșatori au fost analizați la seminarul din ianuarie 2009 de la București în analiza de "încadrare a modurilor de avariere" prin care s-au priorizat scenariile analizate ca lanțuri de evenimente.

Având în vedere așezarea iazului, situația politică actuală și ceea ce se poate aștepta să se întâmple în regiune în următorii 20 de ani (când iazul nu va mai fi o structură de retenție pentru steril și apă), probabilitatea de producere este mult mai mică decât unu la un milion, eventual de unu la un miliard sau trilion. Și acum există o probabilitate mai mare ca zero ca astfel de evenimente să aibă loc astăzi în zona Roșia Montană, chiar fără prezența iazului.

Probabilitatea de apariție a unor astfel de factori declanșatori, care să aibă ca rezultat evacuarea unor volume mari de steril și apă din iaz în primii 17 de ani de existență ai instalației de steril este mai mică de unu la un miliard sau trilion de ani. Probabilitatea de apariție a unui astfel de eveniment, deoarece nu depinde de instalația de steril însăși, nu va scădea după primii 17 ani.

Formele de impact cauzate de tipul de breșă în baraj discutat mai sus nu se referă la unele dintre caracteristicile proiectului care ar putea reduce impactul. În mod specific, modelul nu ia în considerare posibilitatea de a capta o parte din aceste evacuări în iazul secundar și nici lagunele de epurare semi-pasivă ce vor fi construite imediat în aval de al doilea baraj. Iazul secundar, după terminarea barajului, va avea o capacitate de 53.000 m³ (cu o capacitate mult mai mare în primii ani de construcție)

Lagunele au fost proiectate să se întindă pe o distanță de circa 500 de metri în aval de iazul secundar și au o capacitate suplimentară de circa 33.000 m³ în plus față de capacitatea la care operează. Aceste două instalații nu vor fi pline în condiții normale de operare și pot reduce, sau chiar reține în întregime, impactul evacuărilor de steril și apă. În plus este în studiu posibilitatea de a utiliza bazine de acumulare apropiate în aval, cu o capacitate de 10 milioane m³ de apă pentru diluarea rapidă a oricărei deversări ca măsură de intervenție în caz de urgență ce va elimina orice depășire a valorilor standard, chiar în imediata vecinătate a amplasamentului.

Cerem, prin urmare, respingerea imediată a cererii de emitere a avizului de mediu pentru proiectul propus de RMGC.